

I. CZYTANIE ZE ZROZUMIENIEM

Zamek Engelbourg wybudowany został w XV wieku na jednym ze skalnych wzgórz wiszących nad Thann. W najwyższym punkcie skały wyrósł masywny donjon*, zwany pogańską wieżą, gdyż jak głosiła tradycja, powstał na ruinach rzymskich. W wojennym roku 1673 intendent Piotr Poncet de La Riviere sprowadził z Giromagny minerów, którzy wysadzili warownię w powietrze. Donjon przełamał się i częściowo runął w dół. Jeden z jego fragmentów w formie olbrzymiej kamiennej obrączki osiadł pionowo na ruinie, wymierzony jak luneta na przeciwległe zbocza. [...]

Niedługo po wybuchu w Thann pojawili się czterej tajemniczy przybysze, mówiący z hiszpańskim akcentem. Pozostali w mieście około tygodnia, w ciągu którego to czasu widywano w rumowiskach Engelbourg błyskające światła i wielkie cienie, igrające na załamach ścian. Po tygodniu owi goście wyjechali, ale już we trzech - czwarty został na zawsze w ruinach. Mieszkańców doliny intrygował cel ich szperactwa, lecz gdy wkrótce po odjeździe wspomnianych osobników dwóch mniej szczęśliwych niż przedsiębiorczych obywateli Thann zapłaciło za swą ciekawość śmiercią na wciąż kruszących się ruinach zamku, przypomniano sobie, do których to apartamentów pierwszym stopniem jest ciekawość, i zaprzestano na pewien czas eskapad na wzgórze. Wtedy właśnie zamieszkała w dolinie legenda o czarownicy, która strzeże skarbów kardynała ukrytych w lochach zamkowych i zabija próbujących je odgrzebać śmiałków, spoglądając na nich przez otwór kamiennego koła po donjonie. Kolosalną obrączkę nazwano „okiem czarownicy” i nazwa przetrwała do dzisiaj stanowiąc - wraz z samym kręgiem - wizytówką atrakcję turystyczną Thann, mimo że mało kto pamięta, od czego się wzięła. Pamięć o legendzie umarła nad brzegami Thur.

W podaniu o skarbie Mazariniego mieści się ziarno prawdy. Kardynał-minister Mazarini stał się panem zamku Engelbourg w latach pięćdziesiątych XVII stulecia z woli Ludwika XIV. Zimą 1659 w dolinie pojawił się orszak zbrojnych dowodzony przez wieloletnią prawą rękę Mazariniego, przez faktycznego dowódcę muszkietierów królewskich (...) Karola de Batz-Castelmore d'Artagnan, z którego później Dumas uczynił Bayarda doby Absolutyzmu. Eskortujący ciężki wóz muszkietierowie wspięli się na wzgórze i zniknęli w bramie zamkowej. D'Artagnan spieszył się i już po trzech dniach opuścił dolinę. Pośpiech ten, a może i zamysł sprawiły, że dokonany przez muszkietera szkic tego fragmentu podziemi, w którym zamurował to, co zamurował, był niechlujny i niedokładny. Tak niedokładny, że potem rodzina zmarłego kardynała nie była w stanie odszukać tego, co chciała znaleźć.

Szczególną zajadłość w poszukiwaniu wykazywała kobieta o nieznanym personaliach, zwana „czarną damą”, gdyż widywano ją zawsze w długiej ciemnej sukni, obszytej czarną koronką. Miała się ona znajdować w podziemiach zamku Engelbourg w momencie odpalenia ładunków wybuchowych. Z niej właśnie gadka ludowa uczyniła czarownicę z Engelbourg, która strzeże skarbu Mazariniego i zabija przez kamienny okular zwany jej okiem.

Waldemar Łysiak, *Francuska ścieżka*. Krajowa Agencja Wydawnicza, Kraków, 1984, s. 104-106.

*donjon - wolno stojąca wieża obronna w dawnych zamkach

1. W zamieszczonym tekście czytamy o:

- A) osobliwościach turystycznych Thann
- B) narodzinach legendy
- C) epizodzie wojennym z XVII wieku
- D) odkryciach historyków

2. Mieszkańcy Thann w XVII w. byli świadkami:

- A) penetrowania ruin zamku
- B) pojawienia się „czarnej damy”
- C) budowy zamku Engelbourg
- D) powstania „oka czarownicy”

3. „Okno czarownicy” to:

- A) wydrążony przez poszukiwaczy skarbów otwór w skale
- B) spiętrzone ruiny zamku
- C) fragment wysadzonego przez minerów donjonu
- D) studnia kryjąca skarby Mazariniego

4. Rola, jaką w dziejach zamku Engelbourg odegrał d'Artagnan, polegała na:

- A) wysadzeniu baszty obronnej
- B) sporządzeniu planu zamku
- C) ukryciu czegoś w podziemiach
- D) dowodzeniu orszakiem muszkietierów

5. Autor tekstu sugeruje, że niedokładność pracy d'Artagnana wynikała z:

- A) nadmiernego pośpiechu
- B) chęci przypodobania się Mazariniemu
- C) żądzy objęcia posiadłości
- D) zaplanowanego działania

6. Niezwykłość zamku Engelbourg zauważamy w jego:

- A) historii
- B) położeniu
- C) wyglądzie
- D) przeznaczeniu

II. NAUKA O JĘZYKU

7. Nieosobową formę ma czasownik w zdaniu:

- A) Rozpoczęto zebranie.
- B) Idąc tu, zgubiłam rękawiczki.
- C) Poproszono nas o ciszę.
- D) Ucieszyło ich to spotkanie.

8. Nieprawidłowo utworzono imiestłów:

- A) usiadłszy
- B) stanąłwszy
- C) pomagawszy
- D) jadłszy

9. Nieprawidłowo zbudowano zdanie:

- A) Chodząc po lesie, zbiera jagody.
- B) Czytał książkę, słuchając muzyki.
- C) Pisząc zadanie, rozlała mu się herbata.
- D) Idąc do domu, zaczął padać deszcz.

10. Prawidłowo nazwano część mowy w szeregu:

- A) tutaj - zaimek
 B) oni - przyimek
 C) że - spójnik
 D) chyba - wykrzyknik

11. Przez przypadki nie odmienia się rzeczownik:

- A) kiwi B) radio C) kakao D) słowo

12. Nieprawidłową formę ma rzeczownik w zdaniu:

- A) Ta siatka ma pozrywane uszy.
 B) Rozmawiali o synie sąsiadki.
 C) Zamek należy do starego hrabi.
 D) Na wieś dotarli koniami.

13. Podmiot szeregowy znajduje się w zdaniu:

- A) Wszyscy słuchali dyrektora szkoły.
 B) Nie mieliśmy ani książek, ani zeszytów.
 C) Zerwał się wiatr, a potem lunął deszcz.
 D) Nasi rodzice są zwykle bardzo zajęci.

14. Prawidłowo wskazano (podkreślono) orzeczenie w zdaniu:

- A) Będziemy tu czekać do północy.
 B) Oni nie są naszymi przyjaciółmi.
 C) Został w szkole po lekcjach.
 D) Kiedyś zostaniemy aktorami.

15. Zdaniem bezpodmiotowym jest wypowiedzenie:

- A) Zaczęło padać.
 B) Zabrania się palenia ognisk.
 C) Wyłączono światło.
 D) Biegając potknęła się.

16. Związek zgody tworzą wyrazy:

- A) szybko pływa B) dobry wynik
 C) moje marzenia D) szklanka herbaty

17. Prawidłowo oddzielono formant od podstawy słotwórczej w wyrazie:

- A) suszar-ka B) kop-alnia
 C) dzbanusz-ek D) dróż-nik

18. Prawidłowo zestawiono wyraz podstawowy (pierwszy) z wyrazem pochodnym (drugim) w szeregu:

- A) płakać - płacz
 B) strzec - ustrzec
 C) książka - księga
 D) las - leśnik

III. LITERATURA

19. W książce pt. „Kamienie na szaniec” Aleksander Kamiński ukazany jest podczas:

- A) organizowania pomocy wrześniowym uciekinierom
 B) ucieczki z ulicznej łapanki
 C) niesienia pomocy powstańcom getta
 D) odsłonięcia polskiej tablicy na pomniku Kopernika

20. Uwięziony przez Niemców Rudy („Kamienie na szaniec”) był przewożony:

- A) do obozu w Oświęcimiu
 B) na Pawiak
 C) do siedziby gestapo na Szucha
 D) do obozu w Kozielsku

21. Bohaterami książki pt. „Dywizjon 303” są polscy:

- A) artyści B) sanitariusze
 C) mechanicy D) lotnicy

22. W powieści pt. „Krzyżacy” ukazany jest obyczaj:

- A) zabawy andrzejkowej
 B) świętowania sobótki
 C) rzucenia przeciwnikowi rękawicy
 D) nakrycia skazańca nałęczką

23. Maćko chciał ocalić Zbyszka z więzienia, więc:

- A) proponował mu ucieczkę w przebraniu
 B) szukał pomocy u królowej Jadwigi
 C) stoczył walkę ze strażnikami
 D) wyruszył z prośbą do mistrza krzyżackiego

24. Faktem historycznym ukazany w powieści pt. „Krzyżacy” jest:

- A) powstanie na Żmudzi przeciw Krzyżakom
 B) śmierć Konrada von Jungingena
 C) uwięzienie Juranda w Szczytnie
 D) bitwa pod Grunwaldem

25. W „Małym Księciu” występuje wątek:

- A) realistyczny B) baśniowy
 C) psychologiczny D) historyczny

26. Mały Książę przybył na planetę:

- A) Króla B) Bankiera
 C) Próżnego D) Latarnika

27. W dramacie pt. „Romeo i Julia” obserwujemy walkę między:

- A) księciem i pustelnikiem
 B) Tybaltem i Merkucjem
 C) Romeem i Tybaltem
 D) Romeem i Parysem

28. Akcja dramatu pt. „Romeo i Julia” rozgrywa się w:

- A) Rzymie B) Wenecji
 C) Weronie D) Mantui

29. Dramat elżbietański cechował się:

- A) respektowaniem zasady trzech jedności
 B) częstą zmianą miejsca akcji
 C) obecnością stylu potocznego
 D) sztuczną, patetyczną deklamacją

30. Bohaterowie powieści pt. „Hobbit, czyli tam i z powrotem” to:

- A) elfy B)trolle
 C) krasnoludy D) uczniowie